

Bespreekstuk geweldsbevoegdheid en geweldsmiddelen.

1. Inleiding

De VNG heeft in maart 2016 een visie uitgebracht waarin is aangegeven welke taakinvoering, verantwoordelijkheden, bestuurs- en strafrechtelijke instrumenten en opleidingen boa's in 2020 moeten hebben. Dit om de leefbaarheid te bevorderen en de overlast aan te pakken. In deze visie benoemt de VNG 9 randvoorwaarden die nodig zijn voor een sterke stevige Boa in de openbare ruimte. In 1 van die randvoorwaarden wordt ook gesproken over het toekennen van de geweldsbevoegdheden en middelen. Kort samengevat vindt de VNG dat de gemeente een visie moeten hebben en dat ze zich verantwoordelijk moeten voelen om hun boa's dusdanig uit te rusten dat deze past bij de hun opdracht.

In aansluiting op de visie van de VNG is Avri in eerste instantie met de gemeente Tiel in gesprek over eventuele invoering van geweldsbeheersing door Avri Handhaving. Aanleiding voor deze aanvraag is dat de afgelopen jaren het accent van de taken en het tijdstip van inzet van de boa in de openbare ruimte zijn veranderd. Hierdoor krijgen onze Boa's steeds meer te maken met incidenten of agressie al dan niet door mensen die onder invloed van drugs of alcohol zijn. Ook de maatschappij veranderd, personen worden mondiger en diverse problematieken nemen toe. Denk bijvoorbeeld aan de toename van dak- en thuislozen of personen met een psychisch probleem of met verslavingsproblematiek. Dit uit zich steeds vaker in de openbare ruimte en dat maakt de reactie op toezicht en handhaving onvoorspelbaarder en de kans op incidenten groter.

2. Doel en definitie

Het doel van dit document is de wenselijk of onwenselijkheid van toepassing van de geweldsbevoegdheid en het gebruik van geweldsmiddelen door de BOA duidelijk te maken. Het is derhalve een praatstuk om te gebruiken in het overleg tussen de Avri en gemeenten.

Definitie "geweld"

(Ambtsinstructie voor de politie, Koninklijke marechaussee en ander opsporingsambtenaren, art. 1 lid 3b)

elke dwangmatige kracht van meer dan geringe betekenis uitgeoefend op personen of zaken

Geweldsbevoegdheid niveau 3 (Bevoegd tot het gebruik van geweld, veiligheidsfouillering en handboeien) Voor het uitrusten van de Boa met geweldbevoegdheid en of middelen zijn wel bekwaamheidseisen verbonden. In de Circulaire Buitengewoon Opsporingsambtenaar van het Ministerie van Veiligheid en Justitie stelt dat het gebruik van geweldsmiddelen slechts is toegestaan wanneer de ambtenaar in het gebruik ervan is geoefend. Ook moet de Boa voldoen aan de Regeling toetsing geweldsbeheersing buitengewoon opsporingsambtenaar, waarin regels worden gesteld inzake toetsing van boa's met betrekking tot geweldsbeheersing, aanhoudings- en zelfverdedigingsvaardigheden. Het toekennen van geweldsmiddelen heeft dus gevolgen voor (sturing op) training, toetsing en oefening (zie punt 5)

3. Analyse

De laatste jaren heeft er een professionalisering van de (gemeentelijke) Boa in dienst van Avri plaatsgevonden. Zo hebben de Boa's naast de basis Boa opleiding, de permanentenopleiding "handhaving toezicht en veiligheid" gevolgd of volgen die op dit moment. In 2016 is Avri begonnen om haar Boa's structureel elk jaar op te leiden en te trainen in het de-escaleren van bepaalde conflict situaties en hoe te handelen als geweld tegen je wordt gebruikt. Naast deze training hebben ook alle Boa's de cursus gevolg "omgaan met de straatcultuur". Hierin hebben we beter inzicht gekregen in gedrag van jeugdgroepen en hoe hier mee om te gaan. Avri neemt als werkgever zijn verantwoordelijkheid om de Boa alle handvatten aan te reiken om zoveel mogelijk de Boa te professionalen. Dit om de Boa zo veilig mogelijk zijn of haar werk te laten doen.

In deze periode zijn er taakverschuivingen (jeugdboa) van politie naar de Boa geweest en zijn er taken gedecentraliseerd. Denk hierbij aan bijvoorbeeld toezicht op de Drank- en Horecawet. Er is sprake van een sterk team van gemotiveerde toezichthouders en boa's dat consequent en kordaat handelt met oog voor de juiste aanpak in elke individuele situatie. De taken sluiten nauw aan bij de wensen van de gemeente.

Als een boa een bepaald verzoek of vordering aan een persoon doet wordt hier vaak aan voldaan. Toch zien we steeds vaker dat personen weigeren. Op dit moment mag een boa geen geweld gebruiken. De boa kiest daardoor over het algemeen voor zijn eigen veiligheid en treedt niet op of neemt contact op met de politie (wat doorgaans enige tijd kost, waardoor een overtreder kan kiezen om weg te lopen). Om daadkrachtig optreden mogelijk te maken is het wenselijk dat boa's na het verzoek/vordering kunnen handelen door de persoon ook te wijzen op de mogelijkheid van gebruik van dwangmatige kracht en dit ook vervolgens kunnen en mogen toepassen (geweldsbevoegd). De gemeente bepaalt of dit wenselijk of onwenselijk is.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen twee bevoegdheden. Enerzijds de geweldsbevoegdheid (het handelen met lichte dwang) en anderzijds het gebruik van geweldsmiddelen (het gebruik van middelen voor uitvoering van de lichte dwang). Hieronder volgt een opsomming van de voor- en nadelen die bij Avri bekend zijn,

Geweldsbevoegdheid

Voordelen;

- Optreden tegen agressief en/of gewelddadig gedrag voorkomt escalatie¹
- Boa voelt zich veiliger en zelfverzekerder. Dit komt ten goede van de uitvoering van de taak.
- Zelfverzekerde uitstraling van de Boa heeft een positieve invloed op het gedrag van burgers..
- Boa kan aan de algemene verwachting van burgers voldoen.
- Boa zal in situaties waarin een overtreder weigerachtig is door kunnen pakken.

Nadelen;

- (Oudere) Boa's kunnen moeite hebben met fysieke training.
- Er bestaat (bij onjuiste toepassing) een risico op het uit de hand lopen van een situatie. Hierbij is ondersteuning van de politie een must.
- Opleiding en training kosten tijd (circa 20 uur/persoon/jaar) en geld (circa €400/persoon/jaar)
- Grotere tijdsbesteding aan afhandeling, bv bureauwerk PV.

De geweldsbevoegdheid van een Boa heeft geen invloed op het uitvoeren van de taken als gastheer van de gemeente Tiel. Geweldsbevoegdheid is immers niet zichtbaar en verandert feitelijk niets aan de uitstraling van een boa. Avri stuurt daarbij op boa's die in eerste instantie gastheer zijn en dat ook uitstralen (conform DVO), geweldsbevoegdheid wordt alleen in een uiterst geval gehanteerd.

Geweldsmiddelen

Er bestaan meerdere soorten geweldsmiddelen. Hieronder gaan we in op de geweldsmiddelen (binnen het domein 1) en de voor- en nadelen van die geweldsmiddelen. Voor alle geweldsmiddelen geldt dat het gebruik proportioneel moet zijn, waardoor de middelen feitelijk alleen in uitzonderlijke gevallen ingezet worden.

Naast het handhaven van de regelgeving is de boa ook gastheer van de gemeente Tiel. Dit gastheerschap houdt naast een vriendelijke en correcte bejegening onder andere het beantwoorden van vragen en het helpen van personen in. Avri zal hier specifiek op sturen dat dit gastheerschap prevaleert boven de inzet van geweldsmiddelen. Feitelijk verandert de fysieke uitstraling van een boa, omdat geweldsmiddelen zichtbaar worden gedragen (met oog op het snel kunnen gebruiken).

Handboeien

Dit middel wordt gebruikt om een overtreder in bedwang te kunnen houden. Denk hierbij aan aanhoudingen waarbij de overtreder agressief gedrag vertoont. De handboeien worden aangelegd tot de politie ter plaatse is. Handboeien dragen bij om de veiligheid van zowel de overtreder als de boa te garanderen. Handboeien worden als het mildste gezien. Dit omdat dit middel op in bedwang houden is gericht.

Wapenstok

Het gebruik van de wapenstok is slechts toegestaan om een overtreder aan te houden wanneer je aan kunt nemen dat hij een wapen heeft en hij dit wapen tegen een persoon (boa, omstanders) zal gebruiken. Ook om een overtreder aan te houden die zich aan die aanhouding tracht te onttrekken is het gebruik van een wapenstok toegestaan. Dit middel is minder mild als handboeien omdat dit als wapen kan worden gebruikt.

Het is de vraag of in bovengenoemde situatie een boa in de gemeente Tiel over moet gaan tot het gebruik van een wapenstok. Het risico bestaat dat de situatie nog meer verslechterd. In deze situatie is het voor de boa misschien wel verstandiger om zich terug te trekken en de politie in te schakelen.

Veiligheidsfouillering

Het onderzoek, bedoeld in [artikel 13, vierde lid, van de rijkswet](#), geschiedt door het oppervlakkig aftasten van de kleding en wordt zoveel mogelijk uitgevoerd door een ambtenaar van hetzelfde geslacht als degene die aan het onderzoek wordt onderworpen.

In het geval dat een persoon is of zal worden aangehouden, wordt van een onderzoek aan diens kleding door de ambtenaar die bevoegd is tot het onderzoek gemotiveerd melding gemaakt in het desbetreffende proces-verbaal.

---

¹ Handreiking agressie en geweld, programma veilige publieke taak, Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties

Het gebruik van geweldsmiddelen heeft onderstaande voor- en nadelen.

Voordelen;

- Boa kan verdachte meer gecontroleerde wijze overdragen aan politie
- De samenwerking met de politie wordt versterkt
- Boa heeft meer middelen om zichzelf te beschermen
- Boa kan sneller optreden bij agressief en/of gewelddadig gedrag

Nadelen;

- Meer tijd nodig voor afhandeling, bv bureauwerk PV
- Kan geweld uitlokken
- Kans dat de grenzen van het werkterrein tussen politie vs boa vervagen

4. Resumé

Van belang is dat de gemeente Tiel een stand bepaalt wat zij van de BOA's verwachten en hoe zij wensen dat er in een situatie wordt gehandeld. Dit standpunt is bepalend of geweldsbevoegdheid en het gebruik van geweldsmiddelen wenselijk is of niet.

Avri staat voor een gedegen uitvoering van toezicht en handhaving in de openbare ruimte. Het gebruik van de geweldsbevoegdheid en de geweldsmiddelen hebben zowel voor- als nadelen.